

Teza: działanie radcy prawnego po wygaśnięciu pełnomocnictwa

Obwiniona radca prawny posiadała uprawnienie i interes prawny w przejrzeniu akt sprawy, w której działała jako pełnomocnik z urzędu po wygaśnięciu pełnomocnictwa jeżeli w sprawie pozostają nierozstrzygnięte koszty zastępstwa procesowego a pobudki majątkowe, którymi w tym zakresie się kierowała nie naruszają żadnych z zasad zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego, jak i ustawy o radcach prawnych. Żaden przepis prawa nie nakłada na pełnomocnika, którego pełnomocnictwo wygasło, określonego sposobu działania i pozyskiwania informacji o stanie sprawy, w której pozostają wciąż nierozstrzygnięte koszty związanego z jego udziałem.

Sygn. akt WO- 75/15

ORZECZENIE

z dnia 16 lutego 2016 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w

Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Jacek Klimowicz (sprawozdawca)

SWSD Mariusz Łątkowski

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Michała Jasiaka po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego J. P.

obwinionej o to, że:

1)

popełniła czyn naruszający podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określony w art. 6 ust.

I i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych), tj. poprzez: ustne wystosowanie w dniu

II października 2012 r. żądania do pracowników Sądu Rejonowego W. dotyczącego wydania z akt sprawy prowadzonej pod sygnaturą akt

(...) kserokopii postanowienia tegoż Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r.

w chwili gdy radca prawny na mocy postanowienia Sądu z dnia 12 sierpnia 2011 r. nie była już pełnomocnikiem z urzędu skarżącej;

2)

popełniła czyn naruszający podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określony w art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej

Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych tj. poprzez nieuprawnione zapoznanie się w dniu 11 października 2012 r. z aktami sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla W. (...) w chwili gdy radca prawny na mocy postanowienia Sądu z dnia 12 sierpnia 2011 r. nie była już pełnomocnikiem z urzędu skarżącej;

3)

popełniła czyn naruszający podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określony w art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, tj. poprzez nieuprawnione złożenie wniosku z dnia 11 października 2012 r. o wydanie kserokopii stron 294-295 z akt sprawy sygn. akt (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla W. - w chwili gdy radca prawny na mocy postanowienia Sądu z dnia 12 sierpnia 2011 r. nie była już pełnomocnikiem z urzędu skarżącej;

4)

popełniła czyn naruszający podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określony w art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, tj. poprzez wprowadzenie w błąd pracowników Sądu Rejonowego W. (...) odnośnie prawa zapoznania się z aktami sprawy poprzez niedostateczne poinformowanie pracowników tegoż Sądu, iż radca prawny na mocy postanowienia Sądu z dnia 12 sierpnia 2011 r. nie była już pełnomocnikiem z urzędu skarżącej.

na skutek odwołania skarżącej A. W. z dnia 18 sierpnia 2015 r. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 24 czerwca 2015 r., sygn. akt D 26/2015

orzeka:

1.

Zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy.

2.

Zasądza od obwinionej koszty postępowania odwoławczego w wysokości 1.000,00 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Na skutek pisma skarżącej A. W. z dnia 31 lipca 2014 r, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie złożył datowany na 20 kwietnia 2015 r. wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu J. P., obwiniając ją o to, że ustnie wystosowała w dniu 11 października 2012 r. żądanie do pracowników Sądu Rejonowego W. dotyczące wydania z akt sprawy prowadzonej pod sygnaturą akt (...) kserokopii postanowienia tegoż Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r., w sposób nieuprawniony zapoznała się w dniu 11 października 2012 r. z aktami sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla W. (...) oraz złożyła wniosek z dnia 11 października 2012 r. o wydanie kserokopii stron 294-295 z akt sprawy sygn. akt (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla W. - w chwili gdy radca prawny na mocy postanowienia Sądu z dnia 12 sierpnia 2011 r. nie była już pełnomocnikiem z urzędu skarżącej i wprowadziła w błąd pracowników Sądu Rejonowego W. (...) odnośnie prawa zapoznania się z aktami sprawy poprzez niedostateczne poinformowanie pracowników tegoż Sądu, iż nie jest już pełnomocnikiem z urzędu.

Orzeczeniem z dnia 24 czerwca 2015 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uniewinnił obwinioną od wszystkich zarzucanych jej czynów, wskazując, że opisane czynności obwinionej mieściły się w obowiązującym porządku prawnym.

Sąd Dyscyplinarny I instancji ustalił, że radca prawny J. P. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla W. z dnia 12 listopada 2010 r., sygn. akt (...) została przez Okręgową Izbę Radców Prawnych wyznaczona pełnomocnikiem z urzędu dla skarżącej A. W. w jej sprawie przeciwko (...) o wynagrodzenie i odszkodowanie za rozwiązanie umowy o pracę. Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2011 r. Sąd dokonał zmiany pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla powódki, a Okręgową Izbę Radców Prawnych w W. wyznaczyła w miejsce obwinionej radcę prawnego D. K.. Powyższa sprawa na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla W. z dnia 12 czerwca 2012 r. została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla W., gdzie była dalej prowadzona pod sygn. akt (...).

W dniu 14 czerwca 2012 r. obwiniona złożyła do Sądu Rejonowego dla W. w W. wniosek o uzupełnienie postanowienia z dnia 12 czerwca 2012 r. o rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego dla pełnomocnika z urzędu powódki za czas rozpatrywania sprawy przez tenże sąd. Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt (...) Sąd Rejonowy dla W. oddalił powyższy wniosek z uzasadnieniem, z którego wynika, iż postanowienie z dnia 12 czerwca 2012 r. o przekazaniu sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie stanowi orzeczenia kończącego postępowanie w danej instancji, a w związku z tym nie miał obowiązku zamieszczać w nim orzeczenia o kosztach procesu.

Z dalszych ustaleń Sądu wynika, że w dniu 11 października 2012 r. w Punkcie Obsługi Interesantów Sądu Rejonowego dla W. w W. obwiniona przeglądała akta sprawy prowadzonej pod sygn. (...), a także złożyła wniosek o wydanie kserokopii z akt sprawy 294 -295, obejmujących wyżej wymienione postanowienie Sądu Rejonowego dla W. z dnia 27 czerwca 2012 r.

W dniu 24 czerwca 2014 r. obwiniona złożyła do Sądu Rejonowego dla W. w W. wniosek o uzupełnienie orzeczenia poprzez przyznanie jej kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego z urzędu dla powódki. Wniosek ten został uwzględniony - Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 11 lipca 2014 r. uzupełnił swój wyrok z dnia 23 czerwca 2014 r. wydany w sprawie (...) w ten sposób, że umieścił w nim pkt VI, na mocy którego przyznał obwinionej koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy stan faktyczny Sąd Dyscyplinarny ustalił na podstawie zeznań obwinionej i skarżącej przesłuchanej w charakterze świadka, a także na podstawie złożonych do akt dokumentów.

Odwołanie od powyższego orzeczenia wniosła skarżąca wskazując, że nie został ustalony stan faktyczny:

1)

odnoszący się do wprowadzenia pracownika czytelnicy akt w błąd w celu uzyskania kopii z akt sprawy oraz przeglądania akt przez obwinioną;

2)

umożliwiający pozytywne rozpatrzenie wniosku obwinionej;

3)

odnoszący się do zamiennego a nieuprawnionego stosowania raz czytelnicy akt a innym razem - Punktu Obsługi Interesanta.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o wystąpienie do Czytelni akt o informację faktyczną dotyczącą dnia 11 października 2012 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie skarżącej nie zasługiwało na uwzględnienie. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, trafne są również rozważania zawarte w uzasadnieniu orzeczenia, które Wyższy Sąd Dyscyplinarny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Przed wszystkim wskazać należy, że obwiniona radca prawny J. P. została ustanowiona pełnomocnikiem z urzędu skarżącej i zgodnie z art. 118 § 1 K.p.c. udzielono jej pełnomocnictwa procesowego do występowania w sprawie (...). W dniu 12 sierpnia 2011 r., na mocy postanowienia Sądu, pełnomocnictwo powyższe wygasło.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, jak i niesprzecznych w tym zakresie zeznań obwinionej i skarżącej wynika, że obwiniona faktycznie w dniu 11 października 2012 r. przeglądała akta sprawy i zawnioskowała o wydanie jej kserokopii postanowienia Sądu dnia 27 czerwca 2012 r. z k. 294 - 295. Jak wskazała obwiniona, po cofnięciu jej pełnomocnictwa, nie miała żadnej innej możliwości uzyskania w/w postanowienia, jak tylko poprzez wystąpienie ze stosownym wnioskiem. Kserokopia postanowienia Sądu była zaś konieczna dla skutecznego dochodzenia kosztów zastępstwa procesowego udzielonego skarżącej z urzędu.

W tym miejscu należy pochylić się nad istotą działania pełnomocnika z urzędu i prawami przysługującymi takiemu pełnomocnikowi po jego skutecznym cofnięciu. Działań pełnomocnika z urzędu nie można rozpatrywać jedynie w kontekście udzielonego mu pełnomocnictwa w sytuacji, gdy po jego cofnięciu pozostaje nierozstrzygnięta kwestia uregulowania kosztów jego dotychczasowego działania w sprawie. Zgodnie z art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych

i § 15 - 17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu - koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa. Świadczenie pomocy prawnej z urzędu jest działaniem dla dobra publicznego, aktywującym się w sytuacji, gdy strona postępowania wykaże, że z powodu braku środków nie jest w stanie sama pokryć kosztów związanych z działaniem pełnomocnika. Nieodpłatność tej pomocy prawnej ma jednak charakter jedynie tymczasowy i jak wskazano wyżej - finalnie wygenerowane koszty, w sytuacji braku możliwości zaliczenia ich do kosztów procesu i orzeczenia o nich na podstawie art. 98 K.p.c. i następnie opłaca Skarb Państwa. Do czasu wydania w tym przedmiocie postanowienia Sądu - koszty te temporalnie pokrywa sam pełnomocnik z urzędu. Obowiązek poniesienia kosztów przez Skarb Państwa wynika wprost

z art. 22³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych, a co więcej postanowienie Sądu w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z udzielonej z urzędu może być przez pełnomocnika skutecznie zaskarżane zażaleniem (również po jego cofnięciu).

Zgodzić należy się z Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym, iż w niniejszej sprawie istnieje potrzeba definitywnego odróżnienia wygaśnięcia więzi procesowej pomiędzy skarżącą a obwinionym pełnomocnikiem od więzi o charakterze publicznoprawnym łączącej obwinioną ze Skarbem Państwa - aż do dnia wydania orzeczenia o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Obwiniona miała interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia o kosztach swojego działania w sprawie, a dokonane przez nią czynności polegające na zapoznaniu się z aktami sprawy i złożeniu wniosku o wydanie kserokopii postanowienia Sądu mieściły się w obowiązującym porządku prawnym. Co istotne, jak wykazują zebrane w sprawie dowody, obwiniona zapoznała się w dniu 11 października 2012 r. z aktami sprawy (...) jedynie w zakresie, w jakim potrzebne to było do skutecznego wnioskowania o uzupełnienie postanowienia o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, na co wprost wskazuje wniosek o kserokopię postanowienia z dnia 27 czerwca 2012 r. Obwiniona nie miała żadnego innego interesu w przejrzaniu akt sprawy, jak jedynie dla zgodnego z prawem dochodzenia kosztów swojego działania w sprawie.

Prawidłowo Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wskazał na wyrażoną w art. 9 § 1 K.p.c. zasadę jawności wyrażającą się m.in. w prawie dostępu do akt sprawy, żądania odpisów, kopii czy ich wyciągów, jak i na zapisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych.

Obwiniona posiadała uprawnienie i interes prawny w przejrzaniu akt sprawy, w której działała jako pełnomocnik z urzędu, a pobudki majątkowe, którymi w tym zakresie się kierowała nie naruszają żadnych z zasad zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego, jak i ustawy o radcach prawnych. Przede wszystkim żaden przepis prawa nie nakłada na pełnomocnika, którego pełnomocnictwo wygasło, określonego sposobu działania i pozyskiwania informacji o stanie sprawy, w której pozostają wciąż nierozstrzygnięte koszty związanego z jego udziałem. Nie jest trafne wskazywanie, iż radca prawny, któremu pełnomocnictwo wygasło winien informacji zasięgać od nowo ustanowionego pełnomocnika bądź poprzez oficjalne pismo skierowane do Sądu. Takie ograniczenie bowiem nie wynika żadnego przepisu. Nadto, świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego ma charakter zawodowy, co do zasady odpłatny - i dochodzenie wynagrodzenia nie narusza żadnych obowiązujących przepisów samorządu radcowskiego.

Na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut nie ustalenia przez Sąd Dyscyplinarny stanu faktycznego w sprawie w zakresie wprowadzenia w błąd pracowników czytelnicy. W niniejszej sprawie nie było przesłanek do poczynienia przez Sąd ustaleń, jakoby obwiniona swoim działaniem wprowadziła w błąd pracowników czytelnicy akt. W kontekście zapoznania się przez obwinioną z aktami sprawy w celu dochodzenia nieopłaconego wynagrodzenia nie doszło do realnego pokrzywdzenia żadnej osoby, a nadto - jak wynika ze spójnych i wiarygodnych zeznań J. P. - jednoznacznie poinformowała ona pracowników Sądu o wygaśnięciu jej umocowania w sprawie.

Nie bez znaczenia w powyższym kontekście pozostaje także fakt, że pracownik Sądu każdorazowo zobowiązany jest do sprawdzenia interesu prawnego osoby wnoszącej o dostęp do akt. Wprost wskazują na to wewnętrzne przepisy Sądu, tj. Regulamin Czytelnicy Akt Sądu Rejonowego dla W. w W. z dnia 21 grudnia 2010 r. (akta przekazywane są do czytelnicy po stwierdzeniu przez kierownika sekretariatu właściwego wydziału czy osoba zamawiająca ma prawo do wglądu do akt i czy akta mogą być udostępnione interesantowi - § 8 Regulaminu). Jak zatem wynika z przepisów obowiązujących na terenie Sądu - nie jest możliwe wydanie akt osobie zweryfikowanej jako nieupoważniona, a akt nie wydaje się jedynie na podstawie zapewnień pełnomocników.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak na wstępie.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż podnoszona przez skarżącą w odwołaniu kwestia zamiennego posługiwania się zwrotem „Biuro Obsługi Interesanta” oraz „Czytelnicy akt” nie ma żadnego wpływu na stawiane obwinionej zarzuty ani także treść rozstrzygnięcia.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono w oparciu o przepis art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/K/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.